

Datum:
2023-07-06
Diarienummer:
MN-2023-6508

Yttrande

Kommunstyrelsen

Yttrande över remiss om Värdet av vinden

STK-2023-783

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Miljönämnden är positiv till stärkta incitament för utbyggnad av vindkraft och välkomnar stöd till den kommunala energiplaneringen men belyser problematik kring implementationen och konsekvenser av de ramar, både tidsmässiga och tekniska, som läggs fram. Miljönämnden föreslår även ytterligare komplement och åtgärder till utredningens förslag för att säkerställa en rättvis och effektiv utbyggnad av vindkraft.

Yttrande

Miljönämnden håller med slutsatsen i betänkandet om att förslagen inte är tillräckliga för att få fler kommuner att säga ja till vindkraft. Miljönämnden understryker särskilt behovet att frågan bereds vidare skyndsamt eftersom utbyggnaden av vindkraft riskerar att stanna av eller sakta ner fram till att kompensationsystemen är på plats och stadigt befästa.

Miljönämnden vill framhäva att risken kommer kvarstå för att vindkraftsprojekt stoppas i ett sent skede på grund av utformningen av det kommunala vetot. Därför föreslår miljönämnden att förslagen om kompensationsystem i betänkandet Värdet av vinden kompletteras med resultatet av utredningen En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53) som röstades ned i Riksdagen år 2022 med hänvisning till att just incitamentsstrukturer för ökad acceptans av vindkraft saknades.

Det finns kommuner som utan ytterligare kompensationsåtgärder redan är positiva till utbyggnad av vindkraft inom kommunen med hänsyn till det stora samhällsvärde som vindkraft skapar. Miljönämnden anser att dessa kommuners perspektiv saknas i utredningen.

Miljönämnden är mycket positiva till att Energimyndigheten föreslås ta fram en vägledning för hur lagen om kommunal energiplanering bör tillämpas och att ett tillfälligt ekonomiskt stöd införs under åren 2024–2027 för att stärka kommunernas förmåga att göra detta. Samtidigt är det ett förslag med effekt längre fram i tiden och miljönämnden betonar därför att förslaget behöver implementeras parallellt med åtgärder som ökar utbyggnadstakten av vindkraft även på kort sikt.

Miljönämnden ifrågasätter utredningens premisser att vindkraft ska hanteras annorlunda än annan typ av elproduktion, eller verksamheter i allmänhet, avseende påverkan på omgivningen eftersom det riskerar att leda till en snedvriden konkurrens på elmarknaden. I betänkandet beskrivs flera olika sätt som vindkraft redan särbehandlas i Sverige, vilket synliggör de begränsade förutsättningarna att bygga vindkraft i Sverige, inte minst jämfört med Sveriges grannländer. Enligt miljönämnden bör denna problematik hanteras omgående för att öka utbyggnadstakten av förnybar energi som möjliggör Sveriges klimatomställning

och gröna tillväxt. Nämnden medger dock vindkraftens unika natur och möjligheten att kompensationsstrukturen kan ge positiv inverkan på allmänhetens inställning och acceptans för utbyggnad av kraftslaget.

Miljönämnden anser att det är olyckligt att de kompensationsåtgärder som föreslås i betänkandet kommer försvåra utbyggnad av vindkraft i tätbefolkade områden jämfört med mer glesbefolkade kommuner. Resonemangen bakom valen av avstånd, upp till tio gånger verkets totalhöjd, och gränser för de föreslagna kompensationsåtgärderna tycks även enligt miljönämnden vara aningen godtyckligt antagna. Samtidigt är miljönämnden positiv till förslag som leder till en större lokal acceptans för vindkraft och en ökad utbyggnadstakt i Sverige som helhet.

Gällande förslaget avseende inlösenrätt gör miljönämnden bedömningen att förslaget riskerar att ha en större påverkan på investeringsviljan för vindkraft än vad som anges i utredningen, inte minst eftersom inköp och försäljning av potentiella inlösta fastigheter skapar ett nytt moment som rimligtvis kan förväntas ligga utanför en vindkraftsprojektörs ordinarie verksamhet. För att kompensera lokalsamhället föreslås dessutom finansieringsvillkor som vindkraftsprojektören, i samråd med lokalsamhällets föreningsliv, själv ska bestämma hur villkoret ska fullgöras. Detta anser miljönämnden ställer orimliga krav på kunskap om lokalsamhället som vindkraftsprojektörer förväntas förskansa sig. Vindkraftprojektörer bör kunna förvänta sig att bedriva sin kärnverksamhet utan att delegeras typen samhällsnyttigt ansvar som föreslås, oavsett positiva erfarenheter av tidigare exempel av detta.

Miljönämnden är positiv till utredningens ambition att inte förändra spelreglerna för vindkraft i efterhand, men ställer sig samtidigt frågande till att förslagen om kompensationsåtgärder ska gälla för vindkraftverk vars tillstånd enligt miljöbalken vinner laga kraft efter den 31 maj 2023. Eftersom detta datum redan passerat skulle det innebära att en senare implementering av förslagen därför skulle ändra spelreglerna i efterhand.

Ordförande

.....
Sofia Hedén
.....

Nämndsekreterare

.....
Emelie Andersson/Douglas Truedsson
.....